

# Друзі за листуванням (уривки)

Оксана Луцевська

## Розділ 1

Танцюй! Танцюй!

"Танцюй! Танцюй!" — долинуло з-за дверей. Дівчинка блискавкою зіскочила з ліжка і вибігла до вітальні. Мама стояла посеред кімнати і тримала в руках жовтий конверт, яким вертіла туди-сюди.

— Ксенечко, мушиш танцювати, — підморгнула, звертаючись до доньки. — Маєш листа! На твій вибір: самбу чи румбу.

Ксеня піднялася навшпиньки, кривляючись, зробила кілька па, але не витримала й кинулася відбирати листа.

— Ну, мам, ну давай же скоріше!

— Чого ж так поспішаєш? — далі глузувала матуся, але видно було, що вона щиро тішиться за доньку. — Думаєш, зумієш прочитати? Це ж ненависною англійською, яку ти так не хотіла вчити, ще й упиралася, наче віслучок! Пам'ятаєш?

— У-у-у, — протягла Ксеня, — годі вже! Давай листа! — І, відвоювавши законну здобич, метнулася до своєї кімнати. Там дівчинка встигла зручно на ліжку, примружилася, як задоволене кошеня, і повільно провела по конверту долонею. Увімкнула торшер, дотяглася до ножиць й акуратно відрізала вужчий край цупкого прямокутника. На постіль злетіли кілька засушених пелюсток магнолії.

Ксеня обережно їх зібрала та розмістила між сторінками хрестоматії із зарубіжної літератури, котру, ще звечора дочитавши, залишила на підлозі біля ліжка. Нарешті дістала згорнуті аркушки, розгорнула й занурилась у містерію англійського тексту.

Читала повільно, час від часу зупиняючись, щоб обдумати слова, котрі здавалися їй незнайомими, хоча на слух сприйнялись би набагато краще. Лист був написаний від руки, нерівним почерком, подекуди навіть із закресленими незграбними фразами:

Моя дорога Ксеню!

Класно, що ти вигадала писати справжні листи замість електронних. Я кілька разів перебирав твої листівки. Мабуть, разів сто десять.

Навіть не знаю, що написати про себе.

Ну, ось на днях усією родиною їздили до міста Шарлот (пам'ятаєш, тато розповідав про місто королеви?) відвідати дядька Пітера та тітку Джоану. Я взяв геть усі твої листи із собою — дуже кортіло показати їм конверти із дивовижними марками з України. Ото вони дивувалися!

А який смачний пиріг спекла тітонька цього разу! З твоїми улюбленими кислими яблуками. І до нього подавала теплий сидр!

Що ще? О, хіба те, що наша команда таки виборола перемогу в бейсболі в цьому сезоні і ми всі поїдемо грати за національний кубок серед підлітків!

А бачила б ти Лолі! Цього разу вона очолювала команду підтримки. Дівчата

танцювали під запальну українську музику, що ти подарувала Лолі на прощання.

Після матчу нам вручили призи (медалі) й замовили піцу, чипси, морозиво та колу. Наївшись від пуза, ми разом із батьками поїхали додому. Ось такі в мене справи...

По дорозі додому ми проїжджали повз узбережжя. Океан нині зовсім не такий, як улітку. Натомість сірий і грізний. Проте люди таки бродять уздовж набережної, вигулюючи собак. Пан Лео, у картатому картузику, вигулював нашого улюбленого вуханя — басета Туті. Той все намагався упіймати горластого баклана, але вуха заважали.

А хвилі які були! Не хвилі, а гори! Я думаю, що вони тобі б не дуже сподобалися. Однак до листа додаю кілька світлин, аби поділитися з тобою враженнями.

А як ти поживаєш, дорога подруго? Як справи в тата й мами? Які успіхи в навчанні?

Закінчую листа, бо вже пізно, а завтра вранці маю прокинутися на тренування. Чекатиму на твою відповідь! Не зволікай довго, добре?

З найщирішими побажаннями.

Твій друг Ерік

P.S. Ксеню, ледве не забув: зелені папужки, котрих ми упіймали влітку, дуже сумують за тобою. Коли я звертаюся до них англійською вони відповідають мені українською. Отож, я маю гарних "вчителів". Вони все повторюють: "Ксе-ню, Ксе-ню!" І верещать, верещать. О, то ще зелені папужки!

Дівчинка згорнула листа. Дістала дві невеликі світлини. Здалося, від них запахло солоним океаном та великими сивими хвилями з пухким шумовинням. Акуратно вклала аркуші й світлини назад у конверт. Встала з ліжка, підійшла до полиці, дістала розкішну океанську мушлю й приклала її до вуха. "Ш-ш-ш-ш-ш-ш!" — зашуміли в голові спогади, накочуючись один на одного й розбиваючись, ніби хвилі, на яскраві незабутні фрагменти.

Ксеня зібралася до школи дуже швидко. За хвилину зібгала в жмут неслухняне русяве волосся, глянула на мить у дзеркало: рум'яні щічки, карі очка, що аж виблискують від радості, лиш невисока та й тонка, як билинка. "Ото б підрости!" — промайнуло. Але перейматись дурницями не було коли. Кортіло скоріше потрапити до школи, щоб поділитися новиною з подружкою.

Оленка, як і Ксеня, також серйозно займалась вивченням іноземних мов і намагалася листуватись із ровесниками з різних країн: і з Німеччини, і з Англії, і з Канади. Однак, на відміну від Ксені, ще ніколи не бувала за кордоном, і все мріяла, що одного дня хтось із друзів таки запросить її до себе погостювати.

Ксеня вкинула до наплічника жовтий конверт і вийшла в коридор, де вже чекали зібрані батьки.

— І що пишуть? Може, поділишся новинами? Тато сьогодні має трохи часу, тож підвезе нас: тебе в школу, мене на роботу... — зацікавлено допитувалась мама.

— Ні, ні, і ще раз ні! Та-єм-ни-ця! — проспівала дівчинка. — От коли від Лолі лист прийде, тоді сама вам прочитаю!

— А чому від Еріка не можна?

— Мам, то ж особисте! А особисте, ти сама казала, варто носити біля серця й менше про те говорити. Раптом хто зурочить?! — розсміялася Ксеня.

— Так я ж не зурочу, — трохи ображено відповіла мама, але Ксеня вже занурилась у свої думки. Загалом, вона всім ділилася з матусею, але зараз не хотілося нічого говорити. Хотілося просто їхати в авто — і згадувати, згадувати, згадувати...

## Розділ 2

### Ворог № 1: хроніка боротьби

Ксеня не любила вчитися. От малювати — то інша справа! Але її тітонька Віра, мамина сестра, викладала англійську мову в школі-інтернаті і вважалася однією з найповажніших викладачок у місті. Охочих підучитись у неї правильної вимови було безліч.

І хоча Ксеня вперто не хотіла до них належати, на те ніхто не зважав. Як було вирішено вже давно, мала обов'язково повинна вивчати іноземну мову, а то й кілька. Тому з четвертого класу тітонька Віра розпочала свої дошкульні уроки.

Як тільки Ксеня з'являлася на обрії, Віра Василівна пускала в хід привітання англійською й обговорення погоди та справ у школі. Якщо сідали за стіл, вона вказувала на різноманітні предмети та страви, просячи дівчинку повторити за нею кілька разів. Якщо йшли до саду, тітонька безупинно торочила назви рослин і дерев, що траплялися по дорозі. Коли ж Ксені кортіло щось розповісти, то Віра Василівна вимагала: "Розкажи все те ж саме, але цього разу англійською!". Ет, як не хотілося! Але доводилось.

Згодом така поведінка стала звичкою, а ще через два-три роки Ксеня не лише розмовляла при зустрічах з тітонькою винятково англійською, але й ходила до неї на окремі заняття. Як же пекельно тяжко давалися їй усі ті нові слова, правила, тексти... Проте наполегливість брала своє — і дівчинка вже й книжки читала, і листи писала, і тараторила вірші, знаючи їх на зубок.

Уроки англійської так би й залишались нав'язаним обов'язком, якби не один випадок. Щоліта до їхнього містечка приїздила група англійських вчителів, і вже вкотре вони організовували невеликий табір при церкві. Того літа дівчинка мала нагоду туди потрапити. Яка там була атмосфера! Суцільне захоплення!

Дітей ще на початку зміни поділили на групи, але не за віком, а за знанням мови. І Ксені вдалося опинитися серед найсильніших. По-перше, це було дуже приємно. А по-друге, це означало не тільки в таборі забавлятися, але й ходити в туристичні походи.

Зазвичай заняття в "англійському таборі" проходили так: із самісінького ранку й до обідньої перерви вони читали Біблію, співали пісні, вчили вірші, після обіду грали в різні рухливі ігри, далі ж пили смачну шипучку й розходилися по домівках...

Проте одного разу Ксенин загін вирушив у похід до ставка смажити дивний зефір. Так-так, зефір! Ту смакоту із собою англійці привезли. Кілька білих м'яких пундиків нанизувалися на гілочку, мов справжнісінький шашлик, і смажилися на вогнищі. Але тримати потрібно було лише хвилинку, інакше зефіру — як і не було: розтанув і все. А

смачний був! Вони сиділи на моріжку, співали пісні й розповідали цікаві та кумедні історії, обмінюючись не тільки "життєвим досвідом", але й національними традиціями.

Того дня Ксеня зрозуміла, що цього всього могло б і не бути, якби вона не займалася так наполегливо мовою. І вона вперше відчула, що клята англійська їй подобається. Трошки...

Ті два тижні в таборі пролетіли швидко і яскраво, а найголовніше — додали впевненості, що Ксеня може спілкуватися чужою мовою: вона розуміє справжніх англійців і вони розуміють її.

Ба більше! Її хвалили й за вимову, і за багатий запас слів. Чужа, страшна, незрозуміла мова ("жахливий ворог номер один") перестала бути страшною й незрозумілою, отже, перестала бути ворогом. А нова подруга Лінзі, від'їжджаючи, подарувала книжку — і дівчинка (з тітоньчиною допомогою) прочитала ту до останньої сторінки.

Восени ж Ксеня не пішла до своєї звичної школи. Батьки, окрилені успіхами доньки, відіслали її до ліцею з поглибленим вивченням англійської мови.

— О, тільки не це! Тільки не нова школа! — скімлила перед батьками Ксеня, мов цуценя. — У мене ж там, у моєму класі, найкращі друзі лишилися!

— Знаю, розумію... — погоджувалася мама. — Будеш бачитися з ними у дворі, у парку після уроків, на дозвіллі.

Проте чи був час гуляти по парку?! Навчання, навчання та знову ж навчання. Їй уже зовсім не хотілося вчитися. Англійська знову стала ворогом.

Але тепер дівчинка вдалася до активного протесту: то текст не перекладе, то слова нові не вивчить. Учителі скаржилися батькам, деякі присоромлювали, вказуючи, що вона — племінниця найповажнішої вчительки іноземної мови в їхньому місті... Кілька двійок уже красувались у щоденнику, і кілька зауважень було виведено в ньому для уваги батьків.

І тоді в ситуацію втрутилася тітонька Віра. Вона довго розмовляла з сестрою на кухні, усе сперечаючись, але вердикт винесли такий: "Ксеня повертається до своєї школи. Натомість двічі на тиждень вона знову має приходити на заняття до тітки. Крапка!".

За кілька днів усе знову налагодилося.

Невдовзі по тій пригоді розпочалася важлива пора: час не тільки збирання останньої городини, але й визнання найкращих учнів у школах — для поїздки на обласні олімпіади з різних предметів. Ті олімпіади чомусь дуже подобалися вчителям, але страх як не подобалися учням. Ну хто бажав, замість прогулянки по барвистому осінньому листі, сидіти з книжками?!

Ксеня знала, що кому-кому, а їй вже точно не пофортунить відкрутитися. І доведеться ще інтенсивніше готуватися, а потім їхати та хвилюватися на тій клятій олімпіаді.

— Що б таке придумати? — скаржилась вона якось на перерві. — Слухай! — звернувшись до Сашка, найвідомішого двієчника їхньої школи. — Ти ж у нас головний

спеціаліст із витівок. Що б ти зробив на моєму місці?

— Та я б на твоє місце ніколи й не потрапив! Голова не вмістила б стільки інформації, — підморгнув той.

— Та ні, я серйозно! Підкажи щось.

— Нахами вчителям. Вони будуть просто шоковані. Народ, уявляєте картинку, — звернувся до своїх побратимів-забіяк, — старанна Ксенька хамить вчителям!

Або... ще кращу ідею придумав: пішли зі мною лупити з рогатки горобців під директорськими вікнами. А ти ще візьми камінчика, та й у вікно ненароком... — останні слова потонули в загальному реготі.

— Дурний ти, і поради в тебе дурнуваті, — набундючилася дівчинка.

— Теж знайшла в кого поради питати, — виховувала потім Ксеню Оленка, коли вони, повертаючись зі школи додому, вирішили піти довшим шляхом через парк. — Тобі заздрять через ту олімпіаду, а ти... Ет! — Оленка розчаровано махнула рукою й нагнулася, щоб підняти величезний яскраво-жовтий кленовий листок. — Не вмієш цінувати, що тобі дається...

Ксеня від несподіванки аж зупинилась:

— Мені заздрять? Хто? Чому?

— Багато хто. І я в тому числі! — Оленка теж зупинилась і відверто подивилась подрузі в очі. Ксеня розгубилась.

— Маячня якась... Ти? Заздриш? Мені? Через якусь дурну олімпіаду, яка мені сто років не потрібна, а потрібна вчителям та батькам, щоб вони могли мною пишатись! А мені жодного задоволення від того, а тільки вчи та вчи, ще й підкидають нових завдань. Так ніби старих не достатньо! — Ксеня незчулася, як голос її перейшов на крик.

— Сонечко моє, — Оленка лагідно погладила її по плечу. — Ми всі бачимо, як ти багато й напружено працюєш. І повір, ми всі тобою дуже пишаємось. А про заздрість то я так, дурницю бовкнула. Просто приз переможцю олімпіади аж надто привабливий. Я б точно не відмовилась за нього попотіти, але ж не беруть...

— Який ще такий приз? — для Ксені олімпіада була неприємним обов'язком, якого треба або уникнути, або в крайньому разі стерпіти.

— Так ти не знала?! — аж розсміялась Оленка. — Ото дивачка! Готуватись готуєшся, а про нагороду й не поцікавилась. Олімпійські ігри дивишся? Там же дають солідні нагороди спортсменам. Президент навіть квартири в Києві обіцяє за золоті медалі. То чому наші шкільні олімпіади мають бути за просто так?

— Скажеш теж, квартири...

— Звісно ж, квартиру тобі ніхто не запропонує. Усе ж таки шкільна олімпіада — це тобі не світові Олімпійські ігри, але й тут приз непоганий...

— У таборі вона була, — перекинула її Оленка. — У такому не була! І не побуваєш, якщо будеш так легковажно до цього ставитись. Головним призом для переможця обласної олімпіади з англійської мови є, — Оленка на мить зупинилась, щоб набрати повні легені повітря, — поїздка до міжнародного дитячого табору в Північній Америці!

Дівчатка мовчали. Ксеня була приголомшена. "Хочу до міжнародного табору!" —

кричала одна її половина. "Ти не переможеш. Треба було більше готуватись, а менше скиглити! Теж мені, принцеса... Примушували її вчитися, обмежували свободу..." — відповідала їй друга.

— Ну... я й не знаю... — тихо мовила. Треба було нарешті хоч щось сказати, бо Оленка жадібно чекала реакції на новину. — Я думала влітку долучитись до групи юних натуралістів. Там же й Геник буде...

— Ти дійсно несповна розуму! Який Геник?! Які натуралісти?! Ти ж світ побачити можеш! — Оленка від обурення аж почервоніла, ніздрі роздулись, а рот кумедно відкривався, щоб різко виплюнути слова: "юні натуралісти", "Геник".

...А Ксені стало легко й весело. Вона дзвінко розсміялась і смикнула подругу за кіску:

— Оленко, ти така смішна, коли обурюєшся! І дякую тобі за новину. За таку нагороду справді варто поборотись! — і перейшла на іншу тему, цокочучи про Васька та Геника.

А ввечері зателефонувала тітоньці Вірі, і вони вдвох обговорили детальний план підготовки, щоб осягти якомога більше за той час, що ще залишався.

Тепер Ксеня знову цілими днями сиділа за підручниками з граматики, збірниками "лексичних тем" і словниками. Учила напам'ять вірші, таблицю з неправильними дієсловами. Часом просто зубрила. Слухала диски з англійськими аудіо-книжками... Інколи хотілося плюнути на те все — і повикидати ті словники, граматики, підручники, диски разом з тітчиними нотатками. Розпалити у дворі багаття й пустити за вітром. Але Ксеня стримувалася. А коли остаточно все набридало, сідала з мапою на колінах та уявляла, як подорожує різними країнами. А в таких подорожах англійська все ж таки згодиться.

Усе на світі рано чи пізно закінчується. Час на підготовку вичерпався, і от напередодні новорічних свят, якраз наприкінці другої чверті, Ксеня разом з іншими розумниками їхнього містечка поїхала до обласної гімназії, де зазвичай і проходили змагання серед різного штибу обдарованих дітей та палких шанувальників англійської мови зокрема...

Дівчинка сильно нервувала. Дивилася на інших конкурсантів. Ті здавалися такими впевненими в собі, такими серйозними... А коли дітей провели до спеціально підготовленого класу, у неї не те що руки тряслися — коліна підгиналися!

Роздали завдання. І хоча на турнір олімпіади відводилося кілька годин, матеріалу — по самі вуха: і слова перекласти, і на запитання відповісти, і часові форми впізнати, і твір написати. А в кінці — виступити зі спеціальною усною доповіддю на одну з раніше запропонованих тем.

Ксеня, за порадою Віри Василівни, підготувала доповідь про сталі вислови англійської мови та їхній переклад українською. Напевне, вдало вийшло, якщо сам голова комісії, Пилип Захарович, аплодував опісля промови.

Однак наша конкурсантка особливих надій після закінчення олімпіади не плекала: "Ну про яку перемогу може йти мова, коли змагатися довелося з гімназистами з

обласного центру?!".

Саме з таким пригніченим настроєм і повернулася додому. А наступного ранку в школі однокласники налетіли із запитаннями.

— Ну, кажи, як? — підбігла їй на зустріч Оленка.

— Що, що там було? — Геник аж викрикував від цікавості.

— Та нічого особливого. Продула, напевне... — і Ксеня з байдужим виглядом розгорнула книжку, аби сховати за нею очі, повні сліз.

Геник подивився на її схилену потилицю та взявся розповідати про чергову нову комп'ютерну гру. Клас завмер у захопленні: такої гри ще не мав ніхто... Про Ксеню всі відразу й забули, і лише Оленка всіляко намагалася її підтримати: то цукерку тицьне, то шматочок шоколадки, то нову наклейку.

### Розділ 3

#### Новорічний подарунок

— Новорічний подарунок прибув завчасної — батько втягнув до кухні велику новісіньку валізу на коліщатах, коли Ксеня з мамою готували вечерю.

— Це ще навіщо? — косо глянула мама.

— Це для нашого вундеркінда, бо "вундер" — по-німецьки означає "надзвичайно розумний", а "кінд" — то дитина. Що ж я дарма німецькою "шпрехав" у школі?! — тато потрусив валізою. — Я ж до вашої уваги, шановне панство, був одним із найкращих учнів!

— Не знаю, не знаю, яким ти там учнем був у школі, — засміялася мама, — бо я, наприклад, пам'ятаю, що "вундер" німецькою — це "чудовий", "незвичайний". Але в цьому я з тобою погоджуся — наша дитина і чудова, і надзвичайно розумна!

— Ох, завжди ти мусиш мене виправити. Ніколи похизуватися не даси, — жартома знітився тато. — А тебе, — знову звернувся до Ксені, — вітаю! — і вручив валізу.

Дівчинка мимоволі стиснула пластикову ручку і спантеличено подивилася на тата.

— Віра Василівна телефонувала, — пояснив він. — Ти перемогла на олімпіаді, тож улітку поїдеш до міжнародного табору. Ну що? Щаслива?

— Перемогла? Я? — Ксеня присіла на табурет, так і не випустивши з рук валізи. — А як же... А що... — та новина нарешті дійшла до збентеженого розуму й розійшлася по обличчю широкою усмішкою. — Ура-а-а! Біжу подзвоню Оленці! — і вилетіла на пошуки телефони.

— Щось мені аж страшно, — зронила мама, коли з вітальні залунав щасливий Ксенин голос. — Як подумаю, що моя дитина одна поїде на край світу. Може, і не треба було тих олімпіад...

— Так вона ж не сама буде. Там, напевне, ціла купа організаторів та кураторів. Усе буде добре, не хвилюйся. Ет, молодці ми з тобою! Яку дитину виховали!

### Розділ 4

#### Підготовка

Тепер валіза стояла в кімнаті, чекаючи свого часу. А невдовзі Ксеня отримала й пакунок з усіма документами.

Згодом призначили необхідні зустрічі, а також повідомили місце, час і назву табору. Групу дітей до Сполучених Штатів супроводжуватиме досвідчений куратор, а там їх уже зустрінуть керівники програми, які й опікуватимуться юними мандрівниками.

— То куди ти їдеш? В Америку? Північну чи Південну? А куди саме? Континент же великий... — усе допитувався Геник, слухаючи розповідь про майбутню поїздку.

— Не докучай людині! — не витримала Оленка. — Іди он на карті пошукай. Може, знайдеш знайомі назви. Іди, іди! Хоч користь якась буде, бо вже так на географії плаваєш...

— Яка ти розумна, Оленко! — скипів Геник. — А я думаю, у кого мені поради спитати?! А про тебе й забув! — І знову до Ксені звернувся: — Серйозно питаю. Куди саме поїдеш? А й справді — покажи на карті! Часом й Оленка може щось гідне запропонувати... Куди руки тягнеш?! — хмикнув, відвертаючись від уже занесеної до чуба Оленчиної долоні.

— Ага... Північна Кароліна... У Північній таки Америці... Цікаво-цікаво, що ж іще там таке північне знайдеться. Може Північне Сяйво?

— І північні олені, — вирішив і свої п'ять копійок вставити Васько. — А поруч Південна Кароліна. Ця вже мусить бути в Південній Америці. А ще далі Західна Кароліна, але вже в Західній Америці, і так далі. У кожної Америки має бути своя Кароліна!

Але бурхливо-жартівливе обговорення голосно обірвав дзвінок на наступний урок.

Перемога на олімпіаді, а скоріше, майбутня мандрівка до Америки зробили Ксеню знаменитою на всю школу. Її почали зупиняти в шкільних коридорах учні інших класів, які до того, може, й імені її не знали. Одного разу навіть запросили на вечірку до старших класів. Увага дівчинці лестила, але не більше. "Це їм здається, що попереду в мене суцільні розваги: Нью-Йорк, Діснейленд, американські гірки й подібне. А мені ж там частину літа провести, тоді як я нічого про життя в Америці доладу й не знаю. Не хотілось би зганьбитися":

І старанно взялася за підготовку. Знайомих, які побували в США, ні в неї, ні в її батьків не було. І тому Ксеня звернулася до перевіреного методу — книг. Але що шукати? На очі траплялися переважно підручники з англійської мови...

— Іване Сергійовичу, — звернулася до бібліотекаря. — Ви не могли б мені допомогти? Я влітку їду до Сполучених Штатів Америки, у дитячий табір...

— Знаю-знаю. Чув про нашу знаменитість.

Ксеня зашарілася від таких слів, але продовжила:

— Так ось, я туди їду, але ж ніколи там ще не була! Тому навіть не знаю, як себе правильно поводити. Хотілося б дізнатися про країну більше. Фільми американські дивлюся, але ж у житті, певно не все так, як у кіно? Та й не хочеться виглядати бовдуром — приїхати в країну й навіть не поцікавитися перед тим, як там люди живуть. Ви ж розумієте, про що я?

— Гадаю, розумію... — замислився чоловік. — Знаєш, що? Візьми для початку



книжку про міжкультурне спілкування. Вона для таких, як ти, мандрівників якраз і писана. Але мусиш читати й конспектувати тут у залі, бо на руки не видаємо, один екземпляр. А я тим часом підберу, що в нас є про Сполучені Штати.

Правила мандрівника були прості та зрозумілі: уважність до співрозмовника, повага до традицій та культурних особливостей, знання свят і пам'ятних дат, певні уявлення про історію та географію країни, в якій ти є гостем. Найбільше Ксені сподобалась ідея привезти з собою невеличкі подарунки, чи то пак, талісмани. Щось таке дуже національне, українське...

Поверталась додому навантажена десятком книг, старанно підібраних для неї Іваном Сергійовичем. Та все роздумувала, які б такі подарунки підібрати, щоб і цікаві, і національні були.

Дівчинка, котру раніше й не заманиш до жодної ятки з українськими сувенірами, тепер тягла туди матусю сама. Вони перебирали, детально розглядали й обмацували то плетений з колосків вінок, то коралі, то вишивані серветки, то розмальовані ложки чи різьблені картинки. Невдовзі валіза наповнилась різноманітними сувенірами. Там були: чудернацькі глиняні півники, барвисті низки намиста, смішні, схожі на мишенят, дерев'яні свистки, рясно завітчані хустинки, білосніжні, вишиті гладдю рушники та добра пачка листівок з містами, селами, парками, полями, лісами, озерами України. Ксеня могла говорити про свої знахідки годинами:

— Ну чого нам це раніше не подобалося? Ось, це дерев'яне намисто — сама б носила! А цей глиняний дармовис — трипільський знак сонця! А це, — підіймала вона вишитий рушник, — ти тільки поглянь на візерунки. Це птахи, котрі літають у вищому світі, а це — дерево роду, святе дерево життя, а це...

— Ох, — втручалася Оленка, — гарне то воно гарне, але як же ти повезеш усе? Воно ж тяжке!

— Та доведу вже якимось. Так потрібно. І в книжці про те написано, ніби порада така, — почала читати: "Привезіть хоч дріб'язковий, але подарунок".

— Зрозуміло! — кивала Оленка. — А нам щось привезеш?

— Ага, кокосового горіха! — засміялася Ксеня. — А що ти хочеш?

— Навіть не знаю, треба подумати. Знаєш, що? Привези краще сюрприз! Справжній заокеанський сюрприз! — аж підскочила дівчинка на місці. — І мені, і Ваську, і Генику!

— Тобі привезу, а от Ваську і Генику... я ще поміркую... — хитро примружилася Ксеня.

Зазвичай, коли чогось довго чекаєш, час тягнеться поволі. Щоб забавити себе чимось у вільні години, Ксеня вирішила зробити кілька-подарунків власноруч. Колись у журналі з образотворчого мистецтва дівчинка надібрала чудову ідею — солом'яних домовиків. Такі пузаті, смішні дядечки: зшиті з рогожі, набиті сіном, замість носа — полотняний гудзик, замість очей — квасоля. А на голові плетений з трави капелюх. У руки можна додати щось за бажанням: або глечик з глини, або засушеного чорнобривця. Сувенір-сюрприз!

Тож довгі зимові вечори Ксеня проводила, майструючи домовиків. А до весни вже

кілька іграшок були готові.

Залишилося тільки імена їм подавати. Для цього Ксеня скористалася словником, де можна було відшукати безліч цікавих імен.

До вподоби їй припали Влас і Панас. І от уже всі "власики" та "панасики", а було їх біля десяти, помарширували до валізи.

Однією валізою, звісно ж, не обійшлося. Довелось брати ще й великий спортивний наплічник, куди напхалося безліч потрібних речей: словник, нотатник, ручка, книжка з улюбленими казками народів світу...

Квитки були куплені. Вилітати планувалося двадцятого травня. Оцінки за чверть і за рік отримала раніше за всіх, здаючи контрольні заздалегідь. Залишилося тільки з друзями попрощатися.

Геник, Васько й Оленка чекали Ксеню після уроків на розі піцерії.

Дівчинка вискочила з татового авта й кинулася до друзів.

— Сумуватимеш? — уже сидючи за столом і потягуючи томатний сік через соломинку, запитав Геник.

— За ким — за тобою? — пирхнула Ксеня.

— Ні! — буркнув хлопчик. — За нами — твоїми найкращими друзями!

— Наївний ти, Генику, — встряв у розмову Василько. — Вона собі таких друзів там знайде, чи то пак вони її, що нам і не снилося.

— Не погоджуся, — втруtilась Оленка, — друзі — то назавжди!

— Підтримую! — усміхаючись, додала Ксеня. — Ви мої найкращі, найдорожчі, хоча, — вона хитро глянула на Геника, — хтозна, хтозна?

— А ти присягай, що про нас не забудеш! — знову почав Васько.

— Ну хіба ви мене не знаєте?

— Ну-ну! — дружньо підтримала Оленка подругу.

На стіл подали запашну піцу. Де змусило швидко перервати розмову — узялися до піци.

А за потрійною порцією морозива й зовсім вмовкли, насолоджуючись смакотою.

Нарешті посиденьки скінчилися, і Ксеня нагадала друзям, що вирушає до столиці о шостій ранку.

— Я прийду попрощатися! — виголосив Васько.

— І я! — додав Геник швидко.

— О, які ви, хлопці, — плеснула по столі Оленка, — тоді я прийду найперша!

І от, сказавши друзям останнє "до побачення", Ксеня вирушила в далеку подорож.

Розділ 5

Неочікувана пригода наплічника

В аеропорту дівчинка відразу ж зустріла групу, з котрою летітиме до Нью-Йорка. Куратором виявилася Дарина Косар, струнка, симпатична, з довгим каштановим волоссям і синіми великими очима. Вона привітно усміхнулася Ксені і вручила таку ж футболку, як і в кожного, хто брав участь у програмі.

— Тепер ви як курчатка! Однаковісінькі! А отже, я вас усіх бачитиму та за всіма

припильную!

Даринка (так Ксеня вирішила називати про себе куратора) мала славу однієї з найдосвідченіших супроводжуючих. З нею було легко й безпечно. Вона і з батьками встигала переговорити та заспокоїти, і з дітьми час до часу перекидалася слівцем та підбадьорювала схвильованих. І водночас нікого особливо не виділяла, але ніким й не нехтувала. Ксеня захоплено спостерігала, як вправно Даринка проводила збори та орієнтацію:

— Усі зібралися вчасно. Дякую вам! Бо вже за півгодини вирушаємо до літака на Амстердам. Там матимемо пересадку на інший літак, уже до Нью-Йорка. У Нью-Йорку нас зустріне група інтернаціональних досвідчених кураторів. Заночуємо в готелі. А наступного дня діти познайомляться зі своїми керівниками та помандрують далі, до таборів, куди їх призначили.

— А ви куди помандруєте? — запитав хтось із батьків.

— Я — до Північної Кароліни, — відповіла куратор. — Та ви не хвилюйтесь! У нас усі керівники досвідчені та надійні. Усе буде добре! Це не перша та, сподіваюся, не остання наша подорож!

А кілька тижнів пролетять так, що й не помітите. Ми будемо обов'язково телефонувати.

Батьки з розумінням кивали, але хвилювання вже огортало їх, наче море. Та й, по правді, дітей також. Тільки Ксеня тихенько раділа: "Ура! Даринка поїде зі мною до самого табору! Може, навіть потоваришувати вдасться?!" Хоча, звісно, на душі ставало трохи млосно, коли вона озиралася на батьків.

— Час проходити митницю! — скомандувала Дарина.

Діти кинулася хто до тата, хто до мами, а хто обіймав обох одразу.

Одні сміялися, інші кривилися, ніби скуштували кислоти, а ще інші вже й плакали. Однак від подорожі ніхто не відмовився, і вже за кілька хвилин їхня група прямувала на реєстрацію.

Пригоди розпочалися просто відразу. Ксеня, хоч і читала всі вказівки уважно, однак укинула до наплічника кілька шпильок для хвилястого волосся. І щойно вона віддала ручну поклажу на перевірку, відразу ж ненавмисна таємниця відкрилася.

— Ой! Забула! Що ж тепер? — вона перевела наляканий погляд на Дарину. Та спокійно звернулася до митників:

— Ви ж розумієте, дитина вперше іде так далеко. Без батьків. Хвилювалася, напевне, коли збиралась. Так, Ксеню? — Дівчинка швидко-швидко закивала. Вона ледь не плакала: невже її зараз через таку дурницю повернуть назад?!

— Та не тремти так, мала, — зронив працівник аеропорту. — Але шпильки ми все ж вилучимо. Правила такі. Ну, що в нас там знову?! — і повернувся вже до наступного порушника. Хлопчик з їхньої групи поклав до наплічника декілька прозорих скелець. — А вам, пані куратор, я б радів відповідальніше ставитися до своїх обов'язків. У вас що не дитина, то пригода.

Даринка змовчала на ці дошкульні слова та швиденько забрала свою групу подальше.

від людських потоків.

— Ех, ви, говорили вам, читайте й дотримуйтеся інструкцій. Не можу ж я всі ваші речі перевіряти. Та й не думаю, що ви б захотіли такого мого втручання, — звернулася вона до групи. — Ну що ж, знатимете на майбутнє. А зараз давайте нарешті перезнайомимось! Маємо ще кілька хвилин до посадки, саме час. Бо в Нью-Йорку пороз'їжджаєтесь, а як зустрінетеся, то краще відразу враженнями ділитися, а не знайомитися!

— Я перша скажу! — виступила руденька, схожа на лисичку, дівчинка. — Мене звати Ліза. Я з Черкас. Навчаюся в найкращій гімназії міста. Говорю не тільки англійською, але й німецькою...

— Молодець! — кивнула Дарина.

— Я — Іван Шульга, з Білої Церкви, — зголосився наступним смаглявий хлопчик (саме той, хто скельця до наплічника поклав. І навіщо вони йому взагалі здалися?). — Змалку беру участь у різних конкурсах й олімпіадах і завжди мені щастить! — пихато задер носа.

— Тільки щось на митниці тобі не дуже пощастило, — втрутився високий повненький хлопчик. — Я — Толя! А це, — він потягнув за руку дівчинку, дуже схожу на нього, — моя сестра Тоня!

— Я й сама про себе сказати можу, — обурилася Тоня. — А ти завжди...

— Ну то кажи ти! Яка різниця? Ще встигнеш наговоритись! — і Толя замовк. А Тоня не знітилась, а поважно почала:

— Ми — зі столиці. Досвідчені туристи. Подорожі випадають нам постійно. Хочемо — не хочемо, а батьки наполягають. До Франції кожного літа їздимо. Правда, в Америці ще не бували...

— Ага... — таки перебив сестру Толя. — Франція — це супер!

Наша мама — історик. І ми теж любимо французьку історію. Королі, королеви, принци, принцеси, графи... Захват! Мама працює над дисертацією, а ми всі їй допомагаємо! Правда, Тонько? — і легенько штовхнув сестру у бік. — Навіть у великому лицарському кінному турнірі участь брали, аби підійти до історії ближче. Щоправда, і лише спостерігали...

— Зрозуміло! — засміялася Дарина й повернулася до Ксені. — Розкажи тепер ти про себе!

Ксеня почувалася ніяково. Вона ні іноземних мов, крім англійської, не знала, ні до інших країн, як Толя і Тоня, не їздила, і в серйозній олімпіаді тільки оце раз і взяла участь. Як "представитись?"

Що сказати?

— Ну... — зацікавлено подивилася на неї вожата.

— Я Ксеня Іваненко... — дівчинка зашарілася. — З маленького містечка такої-то області...

Хтось з дітей пирхнув.

— Ти, напевне, у школі гарно навчаєшся? — Дарина хотіла підтримати Ксеню.

— Ні, тобто так... моя тітонька — вчителька англійської мови.

І я змалку займаюся в неї.

— От молодчина! — вожата перевела погляд на дітей. — Чуєте, оголошують нашу посадку?

Ксені випало сісти з руденькою Лізою біля вікна. Екіпаж привітав пасажирів на борту літака.

— Почалося! — тихо сказала Ліза. — Я так боюся літаків! Знаєш, мені постійно недобре: голова крутиться, вуха закладає, в очах сильно паморочиться... А тобі?

— А мені нічого, нормально! — відповіла Ксеня, хоча сама ще не знала.

Літак зрушив, Ліза зойкнула, голосно вдихнула-втягнула повітря й схопилася міцно за сусідчину руку.

— Нічого собі! — голова на якусь хвилину пішла обертом, тож Ксеня міцно замружила очі, а коли розплющила, не повірила побаченому: літак летів поміж пухких білих хмар, а збоку — хоч рукою тягнися — велике сонце.

— Минулося! — Ліза відпустила руку Ксені.

— Дивись, яка краса! — показала дівчинка на хмари.

— Е-е-е, нічого особливого! — і почала щось шукати по кишенях. — Хочеш гумку? Кажуть, допомагає від хитавиці.

— Ні... — тихо шепнула Ксеня.

— Ти що, вперше подорожуєш літаком?

— Так...

— Тоді з тобою все ясно! — Ліза заговорила досвідченим тоном. — Я теж уперше з відкритим ротом летіла, а зараз... Утомлюють ці хмарні краєвиди. От побачиш! Це зараз тобі подобається!

— Можливо... — кивнула Ксеня.

Вона дивилася крізь віконечко. Хмари були такими різними: ось кінь проскакав; ось лебідь проплив; а далі — зграя антилоп; за ними — ведмідь почалапав.

У літаку пожвавішало. Стюардеси почали розносити напої. Звідусіль лунали різні мови. Гуділо, мов у вулику.

— Дівчатка, візьміть собі соку! — підійшла до них Дарина. — Бо їсти будемо тільки через години три, а то й чотири!

— Добре! — погодилася Ксеня й замовила помаранчевий сік. Ліза зробила те саме. Сиділи мовчки. Розмова між дівчатками чомусь не клеїлася: чи то Ксеня надто хвилювалася, чи Ліза погано себе почувала. Натомість Тоня, Толя і Іван, які сиділи через прохід, голосно вели дискусію, де краще: в Україні, Франції чи Америці.

"Побачимо..." — казала сама собі Ксеня, слухаючи їх, але в роз мову не втручалася.

Розділ 6

За мною!

Літак наближався до Амстердама. Відстань між небом і землею видавалася незначною: було видно червоні дахи, різнокольорові будиночки й навіть відомі на весь світ тюльпанові клумби.

— Дарино, — вигукнув Толя, — а до Амстердама нас пустять?

— Ні, на жаль! Милуйтеся зараз!

— А чого? — занудила Тоня. — Ми ж так хочемо!

— Тонго, ти ж не вперше їдиш за кордон. Мала б знати: для в'їзду до більшості країн потрібно мати візу. А в нас віза тільки до США:

— Шкода! — скривився незадоволено Толя.

Літак почав опускатися. Можна було розгледіти кожную дамбу.

— Класно? — Ліза нарешті відкрила рота.

— Авжеж! — радісно повернулася до неї Ксеня.

— А ми з батьками туди опісля поїдемо! — хизуючись, втулив Толя.

— Ага! Ми теж! — вискочило саме по собі в Ксені. Ліза хмикнула, але нічого не сказала. Ксеня й не хотіла обманювати, але чому так сталося, пояснити не могла. Певно, краса міста таки надто вразила її.

Літак нарешті сів. Ліза знову зойкнула й ухопилася за Ксеню.

У розкішному амстердамському аеровокзалі Дарина взялася перевіряти квитки щасливої п'ятірки. Діти ж тим часом оглядалися довкола. З усіх сторін поспішали люди, тягнучи різноманітні валізи. Хтось ніс подарунки, хтось стояв, чекаючи... Натовп зливався в галасливому шумі.

— Ворота "Б"! — оголосила Дарина. — За мною! Швидко, у нас небагато часу!

Вона, знаючи аеровокзал як свої п'ять пальців, заскочила на швидкісну доріжку. Діти стежили за кожним її рухом — боялись загубитися. Перед очима миготіли різноманітні крамнички з голландськими сувенірами.

— Ото б мамі тюльпанів! — обізвалася Тоня.

— По дорозі додому! — Дарина обернулась до них. — Обіцяю! Ось, — вона вказала, — ми на місці.

— Ці всі люди з нами? — Іван уважно оглянув натовп. — Невже літак вмістить нас усіх?

— Це трансатлантичний політ, Іване! — посміхнулася Дарина. — Величезний "Боїнг", місця вистачить усім.

"Хоч би сісти не поруч із Лізою", — думала Ксеня. На щастя, усі мали сидіти в одному ряду. Дарина сіла посередині, що полегшувало ситуацію між дітьми, котрі почувалися дещо скуто.

— Діставайте книжки, плеєри, — сказала куратор, — а захочете, то спіть. Шлях довгий, але будуть кіно показувати.

— А їсти? — озвався Толя.

— Скоро!

Ксеня занурилася в читання. Толя, Тоня й Іван знову взялися за гучну дискусію, а Ліза, котра все ж сіла біля Ксені, гучно чмакала жуйкою.

Невдовзі подали обід. Уважні стюардеси ставили те саме запитання кожному пасажирові: "Курку чи рибу?".

— Мені б і те, і те! — голодними очима Толя спостерігав за наближенням жаданого

обіду.

Але Дарина замовила всім курку, щоб не створювати непотрібної метушні. Вона сумнівалася, що діти одразу ж упораються з правильною відповіддю. Усе ж літак американський, а отже, мовна практика розпочалася!

По обіді розморені й утомлені довгим перельотом діти поснули.

— Будете чай? — спитала усміхнена стюардеса.

— Ми що, вже прилетіли? — сонно буркнув Іван.

— Майже!

— Оце то так! — Толя почав тормосити Тоню. Прокинулися і Ліза, і Ксеня.

— Прилетіли, Тоню! — радісно кричав Толя.

— Чаю? — перепитала Дарина.

А діти вже ледве стримували неймовірне бажання опинитись назовні. Скоро літак почав опускатися, відкриваючи величний вид на Нью-Йорк. Місто виблискувало, світилось, мерехтіло різноманітними кольорами. На яскраво освітлених широких проспектах можливо було навіть розгледіти машини: одні швидко рухалися, а інші довгою змією стояли в заторах.

— Ов-ва-а! — вигукував Толя.

Дарина намагалася триматися серйозно, але й сама раділа, що вони таки щасливо подолали таку значну відстань і вже скоро матимуть нагоду відпочити.

Розділ 7

Ласкаво просимо!

Забравши багаж, група дітей на чолі з Дариною попрямували до виходу, де на них уже чекали представники молодіжної спілки. Двоє молодих чоловіків у синіх футболках з вишитими великими зображеннями земної кулі стояли, тримаючи плакат. "Ласкаво просимо!" — було написано на ньому кількома мовами: англійською, іспанською, російською, китайською... і українською.

— Дарино! — гукнув один із них, вимахуючи плакатом. — Сюди!

— Ох! — радісно заусміхалася та й поспішила назустріч.

Ксеня, Ліза, Толя, Тоня та Іван познайомилися з Майком та Лукашем, їхніми новими провідниками. Як виявилось, перший був з Великої Британії, а другий — із Польщі. Хлопці приязно потисли їм руки на знак дружби й пірнули в людське море, ведучи дітей до жаданого виходу.

Неймовірний натовп навколо вражав: люди різних рас та національностей метушилися, штовхалися валізами та вискакували аж до дороги, закликаючи таксистів. Одні вже сідали до авта, а менш спритні незадоволено галасували й лаяли щасливчиків.

Задушливе повітря вдаряло в ніздрі так, що, здавалося, не вистачить подиху. Було спекотно й волого.

— Тут так завжди? — буркнув Толя, втираючи чоло.

— Ну, майже! — відповів Лукаш. — Але сьогодні ще й грозу обіцяли!

Усі нарешті розмістились у невеликому автобусі, Майк завів двигун, тихо увімкнув

музику, повернувся до дітей і сказав:

— Перед вами надвечірній Нью-Йорк — найкраще видовище! Упевнений, у вас такі перехопить подих!

— Що-що він сказав? — перепитала Ліза у Ксені. — Ти зрозуміла? Не сказав, а ніби випалив слова, як ракета. Вони що, усі так тут розмовляють?

— Ні, от побачиш, — зауважила Дарина.

Вони мчали так швидко, що вогні зливалися в одне велике саяво. Що далі їхали, то кращі краєвиди відкривалися: мости, мости... Ось розлилася на півміста ріка Гудзон. Далі з'явилися багатоповерхові будинки, що, мов титани, підпирали край неба, а декотрі хмарочоси дійсно сягали хмар. Вікна будинків миготіли різноманітними вогнями: неначе ялинкові гірлянди — саме такими видавалися вони здалеку. Обабіч дороги миготіли реклами, плакати, оголошення — але таких розмірів, що Ксеня навіть не мала з чим їх зрівняти, хіба що з тими ж хмарочосами.

— А де ми житимемо? — позіхаючи, поцікавився Толя.

— Наш готель розташований у самому Мангеттені — центральному районі Нью-Йорка.

— Ти про таке, мабуть, і не мріяв?! — відвів захоплений погляд від вікна Іван.

— Мені б уже в ліжку... — ще ширше позіхнув Толя, — А ще б з'їсти чогось смачненького!

"Місто "Велике яблуко", ось воно, переді мною, — думала Ксеня, — і справді, як те яблуко, повне дрібних зерен! Відкушуй по шматочку й смакуй помаленьку, щоб насолодитися..." .

— А чому Нью-Йорк називають "Великим яблуком"? — не втрималася й запитала у старших.

— Гарне запитання! — відреагував Лукаш.

Усі глянули на чоловіка.

— Так чому ж? — додала Ліза, підтримуючи Ксеню.

— Кажуть, є кілька версій, — розпочав той, — колись "великим яблуком" назвав місто один із журналістів спортивної газети, а ще, опісля, музиканти, що грають джаз...

— Джаз! — повторив услід Майк. — Джаз — то хороша музика!

— Еге ж, — продовжив Лукаш, — у музикантів було прислів'я: "На дереві успіху багато яблук, але коли тобі вдалося полонити Нью-Йорк, то вважай, що вдалося зірвати найбільше з них". А ще доволі довго була популярною пісня під назвою "Велике яблуко".

А надалі так почали називати один із найкращих районів Бродвею...

— Ну й туристичні агенції попрацювали, розкручуючи назву! — додала Дарина.

— Так і пішло, поїхало... — гучно засміявся Лукаш.

— А я думав, що тут яблук багато! — обізвався Толя.

— Мовчи! Не сміши людей! — штурхонула брата Тоня.

Зупинившись на світлофорі, Майк вимкнув музику.

— Зверніть увагу, — він вказав рукою на краєвид за вікном, — це Центральний



Парк, одне з визначних місць нашого міста.

А там, — кивнув головою, — наш готель! За хвилину виходимо! Готові?

— Готові! — голосно вигукнули в один голос.

Мангеттен вражав строкатістю розкішних крамниць. В одних вітринах пишалися тонконогі манекени, ювелірні прикраси, сонцезахисні окуляри, в інших — листівки, марки, м'які іграшки, ще далі — різноманітні солодоші. Всі захоплено розглядалися довкола, але, на жаль, вечірня прогулянка уздовж найвизначнішої вулиці, П'ятої Авеню, до їхнього розкладу аж ніяк не входила. Тож вони дістали свої валізи й увійшли до приймальні готелю. Дарина зібрала документи й попередила, що спершу всі розходяться по своїх кімнатах, миються-переодягаються (але швидко!), а за півгодини збираються на вечерю, щоб заодно обговорити плани. Лукаш повів дітей по їхніх кімнатах, роздаючи кожному картки-ключі.

— Отак, — показував він, — проводиш карткою швидко й смикаєш ручку донизу.

— Теж мені складність, — почав Толя, — можна подумати, ми в готелях ніколи не зупинялись.

— От і добре! Тоді чекаємо вас у лоббі, себто у вестибюлі готелю.

Ксеня, Ліза і Тоня потрапили до однієї кімнати.

— Моє ліжко біля вікна, — відразу ж зарезервувала Тоня. — Я буду бачити всеньке місто!

Від втоми вже ніхто й не сперечався. Вона підбігла до вікна, смикнула штору, але відразу ж її й закрила. Дівчатка здивовано переглянулись.

— Що там? — підскочила за мить Ліза.

— Гидота!

— Та ти що?

— Подивись сама, коли не віриш! — Тоня знову відвела штору. Навпроти височів інший багатоповерховий будинок. А неохайна вузька вуличка внизу могла похизуватись хіба кількома сміттєвими контейнерами.

— Оце тобі й супермісто! — повільно вимовила Ліза. — І знаєш, — обернулась до Тоні, — я рада, що саме ти обрала ліжко біля вікна. Мені було б моторошно!

Тоня змовчала, відчуваючись не дуже зручно.

— Дівчатка, час іти! — долинуло згодом крізь двері.

У лоббі на них чекали куратори та ще кілька дітей з Іспанії.

— Ми теж до таборів! — втомлено вимовила смаглява дівчинка.

— Тож раді знайомитися... — підійшла друга із заплетеним у дві косички чорним волоссям...

Розділ 8.

На розі П'ятої Авеню

Велика зала, де учасників вітали керівники програми юнацького обміну, була завішана різноманітними кольоровими плакатами.

У ній купчилися діти з різних країн. Ксеня, Ліза та Іван трималися поблизу Лукаша та Дарини. А от Тоня з Толею вже пробивалися в перші ряди, де роздавали вечерю.

Невдовзі вони приєдналися до своїх — кожен із запашним пакунком у руках.

— Хе-хе! Хто не встиг, — підколював скромніших товаришів Толя, — той може запізнитися!

— Т-с-с-с-с, Толю, так не ввічливо! — намагалась зупинити брата Тоня, але вже й сама тягнула з пакунка шматок смаженої картоплі!

Трійка менш нахабних з осудом та трохи заздрісно дивилися на брата з сестрою, ковтаючи слину. Нарешті й рони дочекалися своєї черги та, отримавши пакунки із соковитим гамбургером та хрумкою картоплею, примостилися на стільчиках, утворивши невеличке коло.

Поруч сиділа така ж несмілива група дітлахів з Англії.

По вечері головний представник програми взяв мікрофон і став посеред зали.

— Усі ми тут, — розпочав він, — зібралися для того, аби дізнатися більше не тільки про інших, але й про себе. Програма культурного обміну — це насамперед досвід спілкування, зміцнення характеру, обмін не тільки культурними цінностями, але й духовними...

Чоловік говорив швидко й натхненно. Далі вийшов наступний і запропонував для розрядки зіграти в гру.

— Руки — широко, ноги — зігнуті, — почала давати вказівки Дарина своїй групі, але враз змовкла, озираючись на всі боки. Потім перевела занепокоєний погляд на дітей і спитала:

— Ви бачили Толю і Тоню?

Діти оглянулися.

— Вони ж щойно були тут! — втрутився Лукаш.

— Були та зникли! — різко відповіла Дарина. — Ще тільки цього нам бракувало! Марш усі за мною! Не відходити ні на крок! Але уважно, щоб керівництво нас не помітило.

Вона обережно пішла поміж гравців, удаючи, що й сама активно бере участь у запропонованій граві. Добре, що гра була помірно рухлива, а то б номер із виходом з зали не вдався.

За кілька хвилин Дарина, Лукаш, Ксеня, Ліза та Іван оглянули кімнати — близнюків не було. Спустилися в лоббі. Виявилося, що швейцар бачив, як Толя з Тонею вийшли з гателю.

— Ото халепа! — стисла кулаки вожата. — Вони здуріли чи що? За них відповідаєш головою, а вони... Ділимося на дві команди. Далеко вони піти не могли. Я, Ліза і Ксеня йдемо цим боком П'ятої Авеню, а Лукаш з Іваном — іншим. Зустрічаємося за квартал, на наступному перехресті.

— Може, краще поліцію викликати? — схвильовано запропонував Лукаш.

— Слушно! — Дарина кивнула. — Якщо не знайдемо за кілька хвилин, то викличемо. Добре, хоч не стемніло ще. Лиш сутеніє...

Ксеня і Ліза поспішали за Дариною, котра роззиралася на всі боки та час від часу сповіщала по рації Лукашу те саме: "У мене нічого". Дівчатка хвилювалися за Толю і

Тонго не менше за старших: лише одна ця авеню видавалася такою великою, що на ній можна було загубитися назавжди. А що вже й казати про інші вулички та відгалуження?

Вони пробігали повз ресторанчики, кав'ярні, книжкові крамниці.

Куди не глянь — усе чуже. Місто вабило, але водночас і відштовхувало. Жовті таксі підбирали людей, де тим хотілося. Світлофори змінювали кольори, але пішоходи йшли, не зважаючи ні на них, ні на дорожній рух.

Стояв неймовірний гул від транспорту; люди штовхалися, поспішали. Жодних правил!

— Ой, — здивовано зойкнула Ліза, бо назустріч їм ішов справжнісінький банан.

— Нове морозиво! Дивовижний смак! — викрикував чоловік у яскравому костюмі.

— Може, сфоткаємося з ним? — Ліза уповільнила крок.

— За мною! — скомандувала Дарина. — Ще тільки вас залишилося загубити і буде нам "до побачення, Америко"!

Ліза знімаючи й заховала фотокамеру.

— Перший-перший! Є об'єкт! — з помітним полегшенням донісся голос із рації.

— Ой, — аж втерла чоло Дарина. — Де?

— На розі П'ятої Авеню і...

— Я вже бачу — біжимо!

А Тоня з Толею і не хвилювалися. Хто б міг подумати, що їхню відсутність помітять одразу ж?! Вони стояли біля входу до Центрального парку й фотографували білок. Як тільки Тоня побачила, що до них, вимахуючи руками, наближається розлючена Дарина з дівчатами, то щосили штурхонула Толю.

— Усе, попали! Я тобі казала, що нам добряче перепаде за таке! — зашипіла вона злюче. — Ще й додому відішлють першим рейсом, от побачиш!

— Можна подумати, я тебе силоміць витягував з готелю. Сиділа б собі там з усіма, — відгавкувався Толя.

Дарина вже стояла — руки в боки, пильно вдивляючись їм у вічі.

— У вас совість є? — спитала, намагаючись триматися спокійно.

— Он, вже поліція за вами іде! — додав Лукаш. Вони з Іваном щойно приєднались.

І тут Тоня голосно, аж захлинаючись, розплакалася:

— Не віддавайте нас їм, будь ласочка! І додому нас не відсилайте!

Толя мовчав, переступаючи з ноги на ногу. Його щоки пашіли.

— Ми більше так не будемо! Ми тільки хотіли білочок сфотографувати. Ми думали, що обернемося, поки ви там у гру бавитесь, і швиденько повернемося, ніби й нікуди не ходили.

— Саме так, — тихесенько додав Толя.

Перехожі оглядалися на мальовничу групку: заплакана дівчинка, переляканий хлопчик, знервовані дорослі...

— Годі! не витримала Дарина. — Швидко назад до готелю!

Зараз там здіймуть бучу, і ми всі отримаємо по повній. А ви, — вона повернулася до

винуватців, — ні погляду, ні слова, ні кроку без мого дозволу!

— Оце тобі й Нью-Йорк! — ні сіло ні впало втулила Ліза.

На щастя, обійшлося — ніхто не помітив відсутності української групи. Притихлі, вони чемно досиділи до закінчення вечора та нарешті отримали свої призначення до таборів: Іван та Ліза в супроводі Лукаша їхали до Флориди; Тоня з Толею та ще кількома дітьми прямували разом із Майком у Техас; а Ксеня з Дариною, як і планувалось, до Північної Кароліни. Розійшлися по кімнатах.

Цей довжелезний та переповнений подіями день таки скінчився.